

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 30 ноември 2020 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции^{1,2} (ОФИ): трет квартал на 2020 година

- Вкупните средства на ОФИ, во третиот квартал на 2020 година, изнесуваат **134.095 милиони денари** и се повисоки за **3.513 милиони денари. Структурно гледано**, најголемо учество од 63,3% во средствата на ОФИ имаат пензиските фондови, а по нив следуваат осигурителните друштва, со учество од 20,2%.
- Во третиот квартал од годината, вкупните средства на ОФИ забележаа **квартално и годишно зголемување од 2,7% и 12,5%, соодветно**. Притоа, средствата на пензиските фондови и натаму се главен носител на кварталниот и годишниот раст. Позитивен придонес кон кварталниот раст имаат и повисоките средства на останатите потсектори на ОФИ, освен осигурителните друштва и инвестициските фондови, коишто во овој квартал остварија пад. На годишно ниво, кај сите потсектори има зголемување на средствата.

Табела 1. Вкупни средства/обврски на ОФИ³

	Кв.3 2019	Кв.2 2020	Кв.3 2020	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.3 2020/Кв.2 2020		Кв.3 2020/Кв.3 2019		
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%
1. Останати финансиски институции	119,177	130,582	134,095	3,513	2.7	14,918	12.5	100
1.1 Осигурителни друштва	24,979	27,342	27,055	-287	-1.0	2,076	8.3	20.2
1.2 Пензиски фондови	75,622	81,548	84,947	3,399	4.2	9,325	12.3	63.3
1.3 Инвестициски фондови	7,712	9,585	9,451	-134	-1.4	1,739	22.5	7.0
1.4 Други ОФИ	10,863	12,107	12,642	534	4.4	1,779	16.4	9.4
1.4.1 Финансиски друштва	3,716	4,405	4,671	266	6.0	955	25.7	3.5
1.4.2 Лизинг друштва	5,560	5,959	6,182	223	3.7	622	11.2	4.6
1.4.3 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	1,587	1,743	1,789	45	2.6	202	12.7	1.3

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² Во август 2018 година е направена ревизија на податоците за првиот квартал на 2018 година заради примена на нова методологија согласно со новиот Прирачник и новото Упатство за монетарна и финансиска статистика на ММФ од 2016 година. Клучни се две промени. Првата се однесува на промената на третманот на финансиските инструменти деноминирани во денари со валутна клаузула, коишто согласно со новата методологија од категоријата „денари“ се прераспределени во категоријата „странска валута“. Втората промена е во прикажувањето на исправката на вредноста на финансиските инструменти, којашто наместо во капиталот се прикажува во рамки на категоријата „останати обврски“. За повеќе информации види на следнава врска:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf.

³ За потребите на ова соопштение, во категоријата „Други ОФИ“ се опфатени: друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најголемиот дел од средствата на ОФИ** се пласирани во должнички хартии од вредност⁴ (учество од 47,7%), во сопственички хартии од вредност (учество од 22,1%) и во валути и депозити (учество од 16,1%). **Обврските на ОФИ** произлегуваат најмногу од техничките резерви на осигурување⁵ како и од капиталните сметки⁶ (учество од 58,1% и 33,2%, соодветно).

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, кв. 3 2020

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Други ОФИ	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	134,095		84,947		27,055		9,451		12,642	
Валути и депозити	21,537	16.1	10,116	11.9	6,320	23.4	3,890	41.2	1,211	9.6
Хартии од вредност различни од акции	63,932	47.7	49,927	58.8	10,649	39.4	2,547	26.9	809	6.4
Кредити	8,788	6.6	0	-	183	0.7	16	0.2	8,589	67.9
Акции и останат сопственички капитал	29,601	22.1	24,855	29.3	1,658	6.1	2,983	31.6	105	0.8
Технички резерви на осигурување	2,143	1.6	0	-	2,143	7.9	0	-	0	-
Финансиски деривати	3	-	0	-	0	-	3	-	0	-
Останати средства	5,076	3.8	49	0.1	4,561	16.9	12	0.1	454	3.6
Нефинансиски средства	3,015	2.2	0	-	1,541	5.7	0	-	1,474	11.7
Вкупни обврски	134,095		84,947		27,055		9,451		12,642	
Кредити	7,023	5.2	0	-	173	0.6	0	-	6,850	54.2
Технички резерви на осигурување	77,844	58.1	61,924	72.9	15,919	58.8	0	-	0	-
Останати обврски	4,705	3.5	48	0.1	2,654	9.8	75	0.8	1,928	15.3
Капитални сметки	44,524	33.2	22,975	27.0	8,309	30.7	9,376	99.2	3,864	30.6

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти**, на страната на средствата, кварталниот раст во најголем дел произлегува од зголемените вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност. Вложувањата во должнички хартии од вредност се и главен носител на годишниот раст, во услови на раст, но помал и кај другите инструменти на страна на средствата. На страната на обврските, кварталниот и годишниот раст пред сè се објаснуваат со зголемените технички резерви на осигурување, а во насока на раст на обврските влијаеја и капиталните сметки.

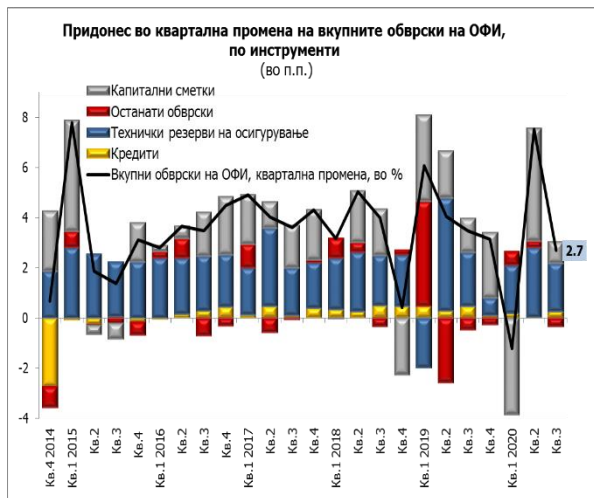
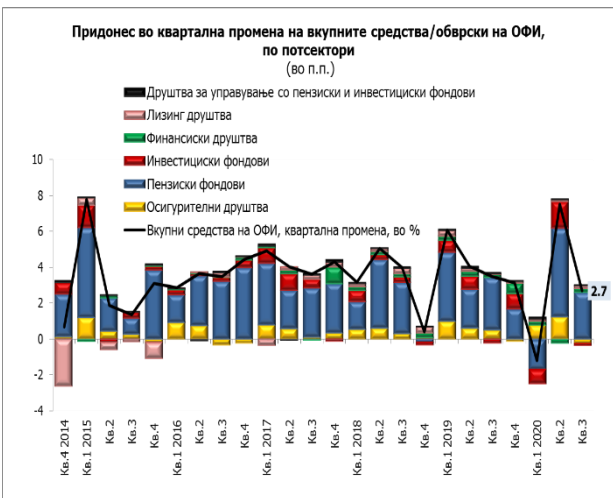
⁴ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции согласно со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁵ Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животно осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотното осигурување).

⁶ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

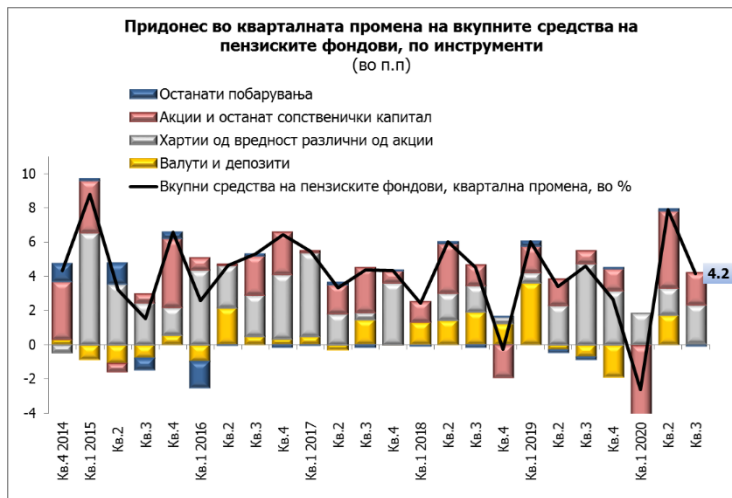
Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- **Пензиските фондови (задолжителни и доброволни)**, во анализираниот квартал бележат квартален и годишен раст на вкупните средства од 4,2% и 12,3%, соодветно. Гледано по инструменти, зголемените вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност се носители на растот, со поизразено учество на државните ДХВ, особено изразено кај годишната промена. Кај инструментот валути и депозити не се забележани поголеми промени на квартална и годишна основа. На страната на обврските, растот по двата основи е одраз на зголемените технички резерви и капиталните сметки (поизразено кај техничките резерви).

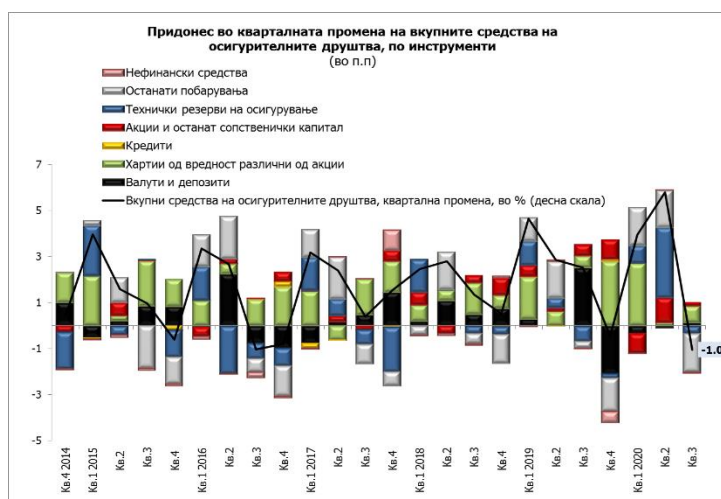

Извор: НБРСМ.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Во третиот квартал од 2020 година, **вкупните средства на осигурителните друштва**⁷ бележат квартален пад од 1,0%, главно поради намалените останати побарувања. Од друга страна, вложувањата во државни и сопственички хартии од вредност продолжија да растат. На годишна основа, средствата на осигурителните друштва остварија раст од 8,3%, при раст на државните ДХВ и техничките резерви на осигурување (поизразен кај државните ДХВ). На страната на обврските, кварталниот пад во најголем дел се должи намалените останати обврски, при дополнително влијание кон падот и на капиталните сметки, а во услови на раст на техничките резерви на осигурување. Техничките резерви на осигурувањето објаснуваат најголем дел од годишната промена (учество од 82,3%).

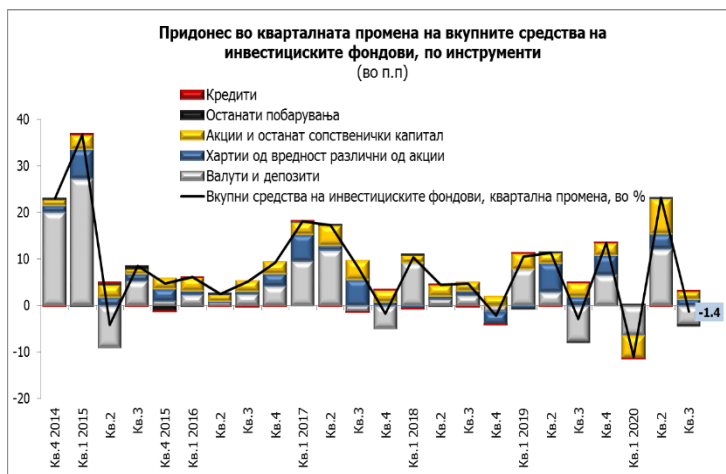
- **Вкупните средства на инвестициските фондови**^{8,9}, овој квартал бележат намалување од 1,4%, на квартална основа. Анализирани по инструменти, падот е резултат на помалите пласмани во валуту и депозити, во услови на раст кај вложувањата во сопственички и државни ДХВ. На годишно ниво средствата на инвестициските фондови се зголемени за 22,5%, при раст кај сите инструменти, со поизразен придонес на државните ДХВ. На страна на обврските, намалувањето кај капиталните сметки е главен фактор на кварталниот пад на вкупните средства на инвестициските фондови, додека на годишна основа капиталните сметки бележат позитивна промена.

⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ), тековно се опфатени шестнаесет отворени и единаесет приватни инвестициски фондови, при што НБРСМ ја известуваат дваесет и четири фонда.

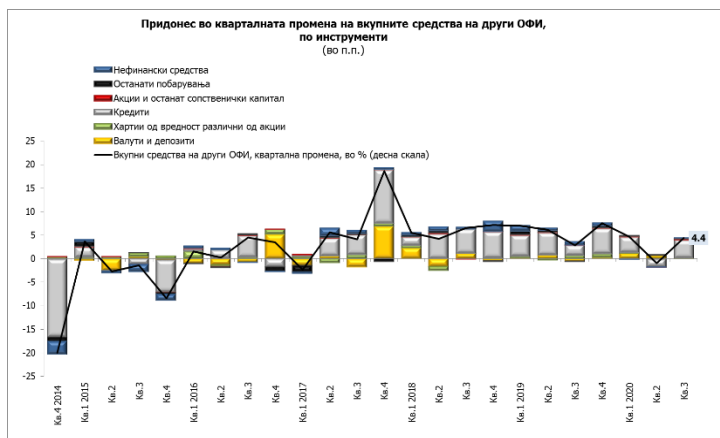

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- **Вкупните средства на другите ОФИ^{10,11}**, овој квартал, остварија квартално и годишно зголемување од 4,4% и 16,4%, соодветно. Во третиот квартал, финансиските и друштвата - даватели на финансиски лизинг бележат зголемување на кредитните пласмани кои достигнаа ниво од 8.587 мил. денари, што претставува квартален и годишен раст од 5,8% и 17,1%, соодветно. Позитивната квартална промена е резултат на зголемената кредитна активност на двата потсектори, со поизразен придонес на кредитната активност на финансиските друштва, кои воедно се и главен носител на годишниот раст. На страната на обврските, растот по двата основи е под влијание на зголемените обврски врз основа на земени кредити (доминантно во странска валута), при дополнителен позитивен придонес и на зголемените капитални сметки.

Извор: НБРСМ.

¹⁰ Почнувајќи од првиот квартал на 2014 година, вклучени се податоците за новите известувачи финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг. Во податоците тековно се опфатени дваесет и четири финансиски друштва и седум друштва даватели на финансиски лизинг.

¹¹ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за првиот и вториот квартал на 2020 година, поради добивање нови, коригирани информации и податоци од известувачите. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобриот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции <http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspх>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки: http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 26 февруари 2021 година (референтен пресек заклучно со четврт квартал на 2020 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).